

מסמך דמות הבוגר במקצוע הערבית למגזר היהודי

הוכן על ידי ועדת המקצוע, תשע"ו-תשע"ז

הישגים מצופים בכיתות ה-ו [= יסודי]

במהלך לימודי השפה הערבית המדוברת **בכיתה ה'** ירכוש התלמיד מיומנויות ראשוניות של האזנה והבעה, תוך הסתייעות בטקסטים בתעתיק עברי, וזאת במטרה להקל על ההוראה וכדי ללמוד לבטא את המילים בצורה מדויקת בלהג הנלמד.

בסוף השנה התלמיד יוכל לנהל שיחה בסיסית בערבית בנושאים הקשורים לסביבתו הקרובה (בית, משפחה ובית-ספר) ולהתמצאות כללית (שעון, כיוונים ומספרים); הוא יידע להשתמש בברכות ובמילות נימוס במצבים שונים, ויכיר פתגמים שגורים ונושאים שונים הקשורים לחיי היומיום (בגדים, מאכלים, מקצועות ובעלי מלאכה).

במהלך לימוד השפה התלמיד יתוודע למאפייני התרבות הערבית בנושאים: אורח החיים בעיר ובכפר, חגים ולמועדים החשובים באסלאם ומקורותיהם.

בכיתה ו' התלמיד ירחיב את אוצר המילים שלו ויהיה מסוגל לנהל שיחה ברמה גבוהה יותר בכל הנושאים שנלמדו בכיתה ה'. כמו כן הוא ייחשף לסיפורים קצרים בערבית ויידע לספר אותם בקצרה.

לקראת סוף השנה הוא גם יידע לזהות את אותיות הא"ב הערבי.

הודות למה שלמד בשנתיים אלה יהיה לו קל יותר בכיתה ז' ללמוד את האותיות הערביות ולרכוש אוצר מילים ספרותי, שאת חלקו הכיר במהלך לימודיו בכיתות ה-ו.

דמות בוגר כיתות ז-ט [= חט"ב]

לימוד השפה הערבית בחטיבת הביניים מתמקד במיומנויות היסוד של רכישת השפה הכתובה. התלמיד ירכוש מיומנויות בסיסיות בכתיבה נכונה בערבית ספרותית ובקריאה של כותרות וידיעות קצרות מן העיתונות הערבית; הוא יספר ויפתח את יכולות ההאזנה, ההבנה וההבעה בערבית בע"פ ובכתב, ויידע לתרגם מערבית לעברית ומעברית לערבית משפטים קצרים, המבוססים על מאגר המילים שנקבע ואושר על ידי ועדת המקצוע לערבית ולעולם הערבים והאסלאם.

בהתאם לגישה הרווחת היום בהוראת השפה הערבית, המורים יפעלו כדי לחשוף את תלמידיהם לשפה ולשוחח אתם בערבית במסגרת שיעוריהם. במהלך לימודיהם בחט"ב וכהמשך ללימודיהם בבית הספר היסודי, התלמידים יעשירו את ידיעותיהם בערבית המדוברת, הן בנושאים שכבר למדו בבית הספר היסודי והן בנושאים חדשים שאותם ילמדו בחט"ב, על מנת לאפשר להם לשוחח שיחת היכרות בסיסית בערבית.

התלמידים יכירו את הסוגיות הדקדוקיות הנדרשות בהתאם לתכנית הלימודים וילמדו תחביר ערבי בסיסי ברמה המאפשרת בניית משפט פשוט.

בנוסף התלמידים יכירו מושגים מרכזיים מן המורשת המוסלמית, דוגמת חמש מצוות היסוד [= أركان الإسلام], חגים [= عيد الأضحى وعيد الفطر], מועדים [= ليلة الإسراء والمعراج ومولد النبي] ואתרים חשובים [= الكعبة, قبة الصخرة ومسجد الأقصى]. כמו כן יתמצאו במפת המזרח התיכון [= שמות מדינות וערי בירה בערבית] ויתוודעו לעדות ולדתות במדינת ישראל [= מוסלמים, נוצרים, דרוזים, בדווים וצ'רקסים].

מומלץ לחזור על נושאי התרבות אשר נלמדו בבתי הספר היסודיים, תוך שילוב פתגמים.

דמות בוגר כיתות י-יב [= חט"ע]

תכנית הלימודים מבקשת לתת בידי הלומדים כלים בסיסיים החיוניים להיכרות עם השפה הערבית ותרבותה, בשאיפה שירחיבו את לימודיהם והשכלתם בתחום דעת זה בעתיד. בוגרי כיתה י"ב יהיו בעלי יכולת לקרוא טקסטים עיתונאיים קצרים מאמצעי התקשורת, תוך הסתייעות במילון ערבי-עברי; יגלו סקרנות לגבי הספרות הערבית לאחר שנחשפו למגוון סיפורים קצרים וקטעי שירה; ויכירו סוגיות יסוד בדת האסלאם ובתרבותה לאחר שלמדו מספר פרקים מן הקוראן, מן הספרות הערבית הקלאסית ומתחומים נוספים בתרבות הערבית, כפי שאושרו על ידי ועדת המקצוע.

בוגרי החטה"ע ירחיבו את אוצר המילים שלהם בהשוואה ללימודיהם בחטיבת הביניים. הם ישפרו את יכולתם לקרוא טקסטים מסוגים שונים, ולהבין מילים, צירופים ומשפטים מתחומים שונים.

בנוסף, יפתחו את מיומנויות ההאזנה והדיבור, במטרה לשפר את יכולתם לשוחח ולתקשר עם סביבתם בערבית ולנהל שיחה חופשית על מגוון הנושאים.

הישגים מצופים:

בוגר כיתה י' יידע להשתמש במילון ערבי-עברי לצורך הבנת טקסטים. מבחינה דקדוקית הוא יכיר את הפועל השלם בכל הבניינים וירחיב את ידיעותיו בנושאים תחביריים הנחוצים להבנת הטקסט.

בשיח הבין-אישי הוא ילמד ברכות, פתגמים ונושאי-שיחה נוספים שישמשו אותו במהלך השיחה.

בכיתות יא-יב התלמיד יעמיק את יכולת החיפוש במילון ויהיה מסוגל לכתוב חיבור קצר.

מבחינה דקדוקית - התלמיד ילמד את הגזרות השונות במערכת הפועל, ומבחינה תחבירית הוא ילמד נושאים תחביריים מתקדמים יותר, שיסייעו לו להבין טקסטים ואף לכתוב משפטים מורכבים, עד לרמה של חיבור קצר.

בשיח הבין-אישי יגדיל התלמיד את אוצר המילים שלו ויוכל לשוחח בערבית בנושאים שנלמדו.

התלמיד ילמד מספר פרקי קוראן ו/או קטעים נבחרים מן הספרות הקלאסית והמודרנית ו/או טקסטים נוספים שאושרו בוועדת המקצוע.

התלמיד ירחיב גם את ידיעותיו אודות התקופה הקדם-אסלאמית [= אלג'אהליה], חגי האסלאם וכדומה, וכן יכיר יוצרים בולטים בספרות הערבית ובתרבותה.